

[J. Oskar Andersen.]

at Flertallet ved Forslaget kun ønsker at grundlovsfæste gældende Praksis, indeholder en Fortolkning, som man maa anerkende, idet man efter denne Bemærkning maa antage, at der ved „kirkelige Formaal“ maa forstaaes væsentlig det samme, som hvis der havde staaet „folkekirkelige Formaal“.

Det er blevet mig sagt, og jeg tror, det er rigtigt, at man ved at vælge denne Form har ønsket at antyde, at der kunde blive Mulighed for, at visse friere Samfund, som staaar paa det samme Bekendelsesgrundlag som Folkekirken, som altsaa efter Grundlovens § 3 i Virkeligheden aandeligt talt hører hjemme i Folkekirken, og som vi ved Lovgivning allerede har givet Ret til at bruge Folkekirkens Kirker, kunde komme ind under denne Bestemmelse. Jeg kan sige, at jeg har i det kirkepolitiske Udvalg accepteret denne Tanke. Jeg har ikke noget som helst imod en Fortolkning af denne Art, lige saa lidt som jeg har noget imod, at man giver Paragraffen en saadan Form, at den muliggør, hvis der, hvad man selvfølgelig maa haabe ikke sker, sker et Brud i den danske Folkekirke af en eller anden vigtig Aarsag — det er jo tænkeligt — med en Udtrædelse, at den saa muliggør, at en udtrædende Del af den danske Folkekirkens Menigheder eller Medlemmer ogsaa kan faa Del i de Midler, som endnu er tilbage fra gammel Tid.

Det har jeg for mit Vedkommende intet imod. Men det forekommer mig, at den Form, som Paragraffen har faaet, peger paa, at man ogsaa maa mene, at et Kirkesamfund, som staaar ganske uden for § 3's Bestemmelse, vil kunne kræve Del i disse Midler. Jeg tænker paa Katolikker eller de mange Dissentersamfund, der i øvrigt findes. — Det har jeg dog forstaaet, ikke er Meningen, da der jo er Tale om, at man med Forslaget ønsker at grundlovsfæste den gældende Praksis. Men var det saa alligevel ikke rigtigere at ændre noget ved Formen eller i alt Fald at give en mere fyldestgørende Forklaring i Betænkningen, saaledes at man saa, hvad Meningen i Virkeligheden er med Bestemmelsen?

Den Form, som Venstres tilsvarende Forslag har, er jeg i hvert Fald ikke tilfreds med. Jeg kan godt forstaa, hvorfor man netop har valgt denne Form. Den hænger jo nøje sammen med den Sag, der for ikke saa lang Tid siden var Tale om gennem den Forespørgsel, der var i Landstinget, hvor man hævdede, at de kirkelige Midler udtrykkeligt skulde anvendes efter den Bestemmelse, som oprindeligt er sat for

deres Brug. Jeg maa mene, at det vilde være ganske urigtigt i Grundloven at indsatte noget saadant, som ogsaa vilde hemme en Bestemmelse fra kirkelig Side om, at disse gamle Midler kunde faa en noget anden Anvendelse end oprindeligt paatænkt. Vi har allerede talrige Eksempler paa, at man maa komme nødstedte Menigheder til Hjælp og dertil anvende Midler, som ganske vist oprindeligt hører hjemme i en enkelt Menighed, men som det under de nuværende Forhold i høj Grad er paakrævet at anvende andre Steder.

Jeg mener altsaa, at i denne Henseende er den foreslaaede Affattelse meget god, meget bedre end Venstres Affattelse, idet jeg ikke kan anerkende, at det vil være heldigt i en Grundlov at hemme Udviklingen paa en saadan Maade, som Venstres Forslag vil gøre.

Derimod maa jeg beklage, at man ikke i mindste Maade har fundet Anledning til at tage Hensyn til den enstemmige Henvendelse, der er kommet fra det kirkepolitiske Udvalg, og som er optrykt som Bilag 22. Den vedrører Spørgsmaalet om Kirkeskatten. Det forekommer mig, at man vilde kunne have ventet, at man fra de nye Grundlovsfædres Side, om jeg saa maa sige, tog et Hensyn til det Ønske, der dér var fremsat, og som var meget rimeligt, forekommer det mig, saadan som Forholdene ligger i Øjeblikket.

Men, som sagt, det er ikke det, jeg lægger Hovedvægten paa. Min Stilling er afgjort ved dette, at jeg ikke kan anerkende, at den danske Kirke repræsenteres alene af Embedet, og det er det, som gør, at jeg meget varmt henstiller, at der foretages en Ændring, inden det er for sent, med Hensyn til dette Punkt.

Man kan selvfølgelig saa sige, at det, der opnaas, dog er ringe i Forhold til det, der foresvævede Grundlovsfædrene fra 1849, og naar man nu stadig taler om, at den nye Grundlov skal gennemføre, hvad man dengang tænkte, saa maa man sige, at den med Hensyn til Kirken i alt Fald langt fra opfylder dette Formaal.

Jeg kan maaske slutte de Bemærkninger, jeg har gjort, med at sige, at det har interesseret mig levende, at der fra Venstres Side, nemlig fra det ærede Medlem Hr. Vanggaard, er kommet en Udtalelse frem om, at han i alt Fald inden for sin Gruppe ønsker en Kirkeforfatning. Jeg maa dog sige, det kommer sent, og jeg beklager i høj Grad, at dette aabenbart ikke har fundet nogen som helst Tilslutning i Gruppen. I de ti Aar, som det kirkelige Udvalg nu